

Неля НІМЧУК

здобувачка освітньо-професійної програми

«Публічне управління та адміністрування» ЗУНУ

Науковий керівник: д.е.н., проф., професор кафедри
менеджменту, публічного управління та персоналу, ЗУНУ

Алла МЕЛЬНИК

**ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМІВ ТА ШЛЯХІВ
УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАДАННЯ ПЕРВИННОЇ
МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ЖИТЕЛЯМ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ
ГРОМАДИ НА ОСНОВІ ЕМПІРИЧНОГО ВИМІРУ**

Поставлена проблема актуальна з точки зору практики стратегічного та ситуаційного управління організацією надання первинної медичної допомоги (ПМД) в умовах завершення процесу децентралізації, проведення третього етапу медичної реформи, перманентних загроз зовнішнього середовища для роботи органів публічної влади, відповідальних за організацію системи ПМД в громадах, та надавачів послуг ПМД. Вихідними положеннями для її вирішення мають бути не лише нормативно-правові акти та методичні рекомендації органів державної та місцевої влади, як наприклад, Концепція реформи фінансування системи охорони здоров'я і особливості її реалізації стосовно первинної медичної допомоги; Програма медичних гарантій; методичні матеріали Міністерства охорони здоров'я України щодо управління якістю та прозорістю надання ПМД, щодо громадського контролю, принципи планування мережі ПМД, результати моніторингу і оцінки мережі, юридичні засади та вимоги до організації роботи надавачів ПМД, але й глибока аналітична оцінка стану розвитку ПМД в кожній конкретній територіальній громаді та його відповідність індикаторам якості.

Емпіричний зріз стану, здійснений нами щодо практики організації надання ПМД в Довжанській територіальній громаді Закарпатської обл. та інших територіальних громадах регіону, дозволив зробити висновки щодо її сильних і слабких сторін. Як

позитив, варто відзначити: наявність створеної мережі КНП «ЦНПМД» та амбулаторій, які дозволяють охопити послугами ПМД населення громад області; зареєстрованість всіх цих надавачів як суб'єктів економічної діяльності та підтримання легітимності ліцензією про право надання медичних послуг; співпраця з НСЗУ за пакетом «Первинна медична допомога» на основі укладеного договору; певна територіальна розосередженість ПМД завдяки створенню мережі амбулаторій; реалізація програми «Доступні ліки»; в цілому задовільне забезпечення об'єктами інфраструктури. Натомість слабкими сторонами є: недостатня доступність ПМД для частини населення; відставання бази медичного обладнання від вимог діагностики та лікування; невідповідність співвідношення лікарів та медичних сестер нормативним вимогам до персоналу; перевищення навантаження пацієнтів на одного лікаря; недостатня диверсифікованість джерел фінансування при наявності проблеми збалансованості місцевих бюджетів в деяких громадах; не повна відповідність рівня комп'ютеризації вимогам діагностики та лікування; не повне охоплення населення профілактикою захворювань; наявність проблем скоординованості роботи органів місцевого самоврядування та надавачів послуг ПМД.

Отримані результати дозволяють зробити висновок про доцільність внесення елементів стратегічного планування в практику управління процесами забезпечення надання ПМД в територіальних громадах та визначення стратегічних пріоритетів функціональної діяльності органів місцевого самоврядування в частині операційної діяльності з забезпечення надання ПМД та надавачів ПМД - ЦНПМД і амбулаторій в населених пунктах. Доцільним варіантом вирішення цієї проблеми могло б стати розроблення Стратегії «Висока якість первинної медичної допомоги», яку можна було б імплементувати як галузеву складову стратегій розвитку територіальних громад.

Для прикладного вирішення запропонованого концептуального підходу нами використано метод побудови дерева

цілей. Враховуючи зазначене, результати SWOT – аналізу та оцінок учасників фокус-групи, зроблено висновок, що дерево цілей формування високоякісної первинної медичної допомоги в досліджуваній територіальній громаді має набрати такого змісту :

1. «Формування моделі якісної первинної медичної допомоги в територіальній громаді» - основна ціль;
2. Цілі другого порядку - диверсифікація джерел фінансування ПМД жителям територіальної громади; підвищення доступності ПМД жителям територіальної громади; нарощення та підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу надання ПМД; профілактика захворювання, формування здорового способу життя; удосконалення координації функціональної діяльності та системи комунікацій.

Звідси, стратегічними пріоритетами удосконалення системи забезпечення досліджуваної територіальної громади послугами ПМД повинні стати наступні:

- подальша диверсифікація джерел фінансування шляхом розширення переліку пакету медичної допомоги для заключення договорів з НСЗУ, залучення приватної медичної практики до надання послуг ПМД, запровадження програмного фінансування. «Програмне фінансування - метод формування бюджету , орієнтований на фінансування результатів згідно з поставленими цілями та завданнями в рамках бюджетних програм» [1];

- підвищення доступності первинної медичної допомоги шляхом: формування нової моделі, тобто так званої «території доступності» [1], розроблення Перспективного плану формування «спроможної мережі», який по суті « є інструментом стратегічного планування розвитку мережі надання первинної медичної допомоги» [1], використання практики міжмуніципального співробітництва з сусідніми громадами з відповідною системою фінансових компенсацій; реалізації Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні на період 2030 року [2], розбудови мережі закладів якісної реабілітації в сфері охорони здоров'я;

- розвиток та підвищення ефективності ресурсного потенціалу

надання первинної медичної допомоги, в контексті чого сконцентрувати увагу на питаннях матеріально-технічної бази ПМД, сприяти розвитку приватного підприємництва, надавати в оренду приміщення для лікарів приватної практики, налагодити механізм публічно-приватного партнерства, який не використовується органом місцевого врядування в територіальній громаді, співпрацю з зарубіжними партнерами в частині гуманітарної допомоги, з метою ефективного використання матеріальних ресурсів в системі первинної медичної допомоги - 100% впровадження засобів обліку газу, води, теплової енергії [3]; покращити структурний склад медичного персоналу, задіяного в ПМД, акцентувати увагу на підвищенні кваліфікації медичного персоналу та працівників управління охорони здоров'я та соціального захисту щодо вивчення та застосування інноваційних технологій в процесі забезпечення надання ПМД;

- активізація профілактичної роботи та впровадження здорового способу життя шляхом пропаганди, роз'яснення жителям територіальної громади причин і наслідків найбільш поширених захворювань, підвищення показників за індикатором якості стосовно профілактичної роботи, охоплення профілактичними щепленнями, популяризації вакцинації, підвищення рівня охоплення осіб профілактикою захворювань;

- удосконалення координації функціональної діяльності та системи комунікацій в питаннях організації та надання первинної медичної допомоги, для чого практику проведення суто оперативних нарад працівників Центру в сільській раді з головою громади, наради Центру з керівниками структурних підрозділів перевести в площину розроблення планів, цільових програм, стратегій, акцентувати увагу на розбудові зворотного зв'язку з споживачами послуг ПМД, моніторингу результативності надання медичних послуг, взаємодії з службою екстреної медичної допомоги, з КНП другого та третього спеціалізованого рівня, з кластерними та надкластерними медичними закладами.

Список використаних джерел

1. Баценко Д., Брагінський П., Бучма М. та ін. МОЗ України. Проект USAID «Реформа ВІА-послуг у дії», ТОВ «Агенство «Україна», К., 2018.368с. URL: [https://moz.gov.ua>uploads>4992-phc_operativo...PDF](https://moz.gov.ua/uploads/4992-phc_operativo...PDF)
2. Про схвалення Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року . Розпорядження від 14.04.2021р.URL:<https://zakon/rada.gov.ua>366-2021-p>
3. Рішення колегії Закарпатської ОВА від 27.09.2023 року.

Кристина НОВИКОВА

здобувачка освітньо-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування», ЗУНУ
Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ЗУНУ
Петро МИКИТЮК

РОЛЬ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІ В МЕНЕДЖМЕНТІ ПІДПРИЄМСТВА

Мотивація праці є критично важливим елементом ефективного управління підприємством, що безпосередньо впливає на продуктивність, залученість працівників та їхню лояльність до організації. Оскільки підприємства стикаються зі зростаючою конкуренцією та швидко мінливими ринковими умовами, розуміння та посилення мотивації праці стає необхідним для збереження конкурентних переваг. Трудова мотивація, за умови ефективного управління нею, не лише покращує індивідуальну продуктивність, але й зміцнює згуртованість команди та узгоджує особисті цілі з цілями організації. Однак вирішення складних питань мотивації вимагає інтегративного підходу, який враховує як внутрішні, так і зовнішні фактори, що впливають на прагнення працівників до ефективної роботи.

Мотивація праці відіграє важливу роль у визначенні загального успіху стратегій управління підприємством. Мотивовані